

NAAR DEN WONDERDOKTER

N. W. VAN DIEMEN DE JEL

DOOR

HEEL Hameland¹⁾ lag met z'n weiden, z'n esschen, z'n bosschen en boerenbehuizingen weggestopt onder een blank sneeuwkleed. Tot ver over de Duitse grenzen waren de eiken-, dennen- en sparrenbosschen, anders zoo wintergoor, sinds weken bij weken heerlijk wit toegedekt. Een fijne vrieswind gaf er dag en nacht meer de gelijkheid aan. Onder de bestraling van de geel-gouden winterzon ging er een jubel op van heel de blanke klaarheid, een jubel, die het hart van den toeschouwer moest aansteken en 't schouwend oog wel moest doen glanzen.

Maar Guus van Dijk, die al voortgaande langs den kronkelenden buurtweg bijna 'n half uur lang over die schoonheid had geblikt, was er koud en onaandoenlijk voor gebleven. Somber en ontevreden keek hij voor zich. Terwijl hij z'n weg vervolgde. Hij zag de zwartglanzende kraaien niet, die daar vóór hem op 't paardenspoor met druk beweeg hun sterke snavels in de klonterige sneeuw hakten, zoekend naar verborgen drek of iets anders, dat hun hongere maag zou kunnen tevreden stellen. 't Schoon profiel van 't dorp met z'n witte daken, blank-schitterende torenspits en z'n paar grauwb-bruine fabrieksschoorsteenen, fijn zich aftekenend tegen de doorzonde nevellichten, ontging hem. Hij hoorde 't zacht geknap niet van de door de vorst barstende schors der woudreuzen, die dicht opeen gedrongen ter eener zijde van den weg 'n dicht bosch vormden. Nog minder werd zijn oor getroffen door 't fijn gepiep, dat elk zijner stappen uit de saamgeperste vlokken zoog. Guus van Dijk had alleen maar aandacht voor de donkerte van zijn zorgen en verdriet en hij hoorde niets anders dan 't gesteen van zijn klagend hart.

Hoe 't een mensch toch tegen kon loopen! 't Was al begonnen toen hij nog maar nauwelijks een week getrouwd was. Dat was nu een klein jaar geleden. Eerst z'n Anneke ruim een maand ziek, toen hij twee maanden aan

't bed gebonden door 'n ongeluk met z'n fiets. En nauwelijks was hij weer op de been of Anneke begon opnieuw te sukkelan. Als je meende den pas doorgestanen onspoed voorgoed te boven te zijn gekomen, dan sprong

er niet aan gedacht en er nog minder geloof aan gehecht.

Maar vandaag was gelooven aan de dreigende formulierwoorden „velerhande tegenspoed en kruis” niet meer noodig. Want hij stond met bei zijn beenen in de volle realiteit. Wat 'n ellende! Anneke, zijn zoete, aanminnige Anneke, bloem van 't land, ontloken aan den boschrand in de fijne, reine lucht van de hooge zandgronden, kon in de benauwende atmosfeer en de overstelpende drukte van de groote stad niet aarden. 't Was heusch niet noodig geweest dat de ter hulp geroepen arts 't zei: Guus van Dijk had het zonder de medische voorlichting heel goed begrepen, dat zijn Anneke alleen te redden zou zijn, zoo hij maar met haar wegtrok, ver weg naar den hoogen kant van 't kleine Vaderland, naar daar, waar de bosschen ruischten en het sappige hout haarseuren ademde; naar daar, waar elke hap lucht was sterkende medicament, 'n weldaad voor bloed, longen en zenuwen.

In gewone tijden zou verandering van standplaats niet veel moeite voor hem hebben opgeleverd. Maar 't was oorlog, al drie jaar lang en de maatschappij, waarbij hij werkzaam was, moest zuinig zijn op haar goed-geschoolde mannetjes. De mobilisatie had maar al te veel dege krachten uit de magazijnen en van de bureaux gehaald. En in de leeggekomen plaatsen waren noodgedwongen heel wat half versleten of jonge en onervaren menschen geplaatst.

Twoe-, driemaal had Guus zijn beklag op 't hoofdbureau ingediend en om een andere standplaats gepleit. De laatste maal had men zijn verzoek om overplaatsing beantwoord met een salarisverhoging. In een begeleidend schrijven werd hem vriendelijk de raad gegeven het bedrag der verhoging vooral te besteden voor versterkend voedsel en wat meerdere hulp in de huishouding. Dan zou, meende de directie, 't jonge mevrouwetje wel spoedig alle bezwaren te boven zijn.

Toen was Guus van Dijk woedend geworden. „Versterkend voedsel!” had hij gebruld. „en meer hulp in de huishouding! Of 'k daar mijn laatste penning niet voor over heb? Maar wat helpt 't? Wat helpt 't? Anneke moet terug naar 't land, vanwaar ik ze haalde. Och, had ze er nog maar een moeder, een broer of zus, die haar onderdak kon geven! Dan kwam alles nog wel in orde, ondanks de schrielijkheid van de ellendige distributie! Ik zou honger willen lijden als 't mijn Anneke maar goed ging.”

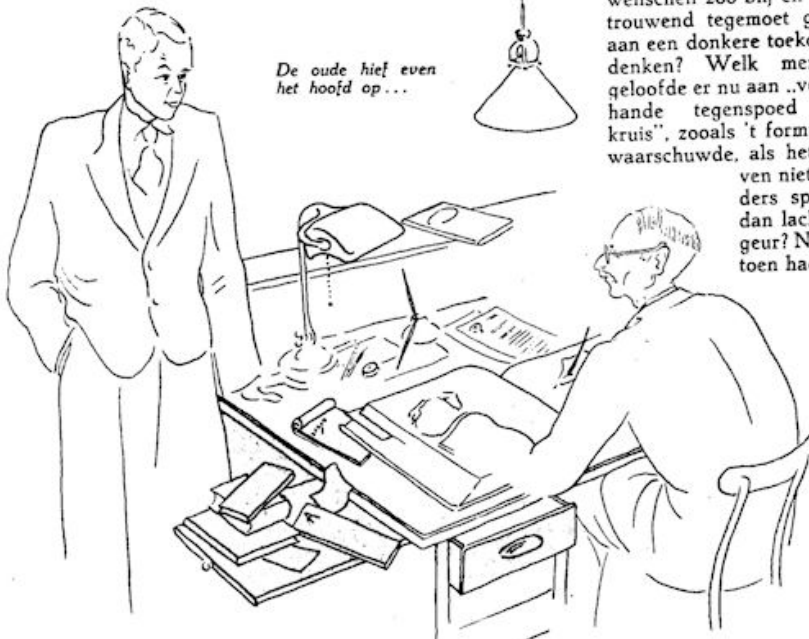
Een week na de salarisverhoging stond Guus van Dijk in het privé-kantoor van den hoofddirecteur. Hij was er binnengegaan als 'n smeekeling, wat zenuwachtig futslend

...zenuwachtig futslend aan het doktersattest...

opeens nieuwe en ergere tegenslag je op het lijf.

Hoorde zooveel miserabels nu werkelijk onafscheidelijk bij den houwelijken staat? 't Scheen wel. Toen hij met z'n Anneke, nu ongeveer 'n jaar geleden, den stouten stap had gewaagd en na den gang naar het groote Rotterdamsche stadhuis zijn huwelijk in tegenwoordigheid van maag en vriend ook kerkelijk mocht doen bevestigen, was hij bij 't aanhooren van 't gebruikelijke formulier 't woord voor woord met den inhoud eens geweest, uitgezonderd met den dreigenden aanhef. Dien had hij beschouwd als 'n soort van bangmakerij, noodig om wat stemming te wekken. Meer beteekenis had hij er niet aan gehecht. Wie kon er nu op 'n moment, waarop men de vervulling van zijn teerste harte-wenschen zoo blij en vertrouwend tegemoet ging, aan een donkere toekomst denken? Welk mensch geloofde er nu aan „velerhande tegenspoed en kruis”, zooals 't formulier waarschuwde, als het leven niet anders spelde dan lach en geur? Neen, toen had hij

De oude hief even het hoofd op...

aan 't doktersattest, en nu was hij een getergden leeuw gelijk. De directeur scheen onvermurwbaar. De welstand van zijn maatschappij was hem één en al. Grooter debiet, hooger winst, stijgend dividend betekenden meer dan de gezondheid van Anneke. Och neen, bij 't winstbejaag telde — Guus van Dijk voelde het uit heel 't betoog — zijn Anneke heelemaal niet mee, zijn Anneke, zijn alles. Had de directie dan geen hart? Was ze alleen dan maar gevoelig voor den glans van 't goud? 't Had 'm razend gemaakt.

„U wilt me dus niet,” had Guus ten laatste met van opwinding schorre stem er uitgebracht. „u wilt me dus niet naar een hoogere en drogere streek overplaatsen?” En toen 't antwoord ontkennd was geweest, omdat het „niet kon”, had hij den knoop manmoedig doorgehakt. „Ik neem mijn ontslag op korten termijn! Morgen kom ik nog op 't kantoor om een en ander af te doen. Daarna zal 'k wel verder zien!”

Zonder een woord van afscheid was hij toen gegaan. Zijn besluit stond vast. Hij hield zich overtuigd, dat hij den eenigen weg, die voor hem openstond, gekozen had.

Maar toen hij langs het labyrint van straten van Rotterdam-Zuid zijn woning zocht, begonnen langzamerhand benauwende vragen in 'm op te komen. Wat zou Anneke er wel van zeggen, als ze het hoorde? Zou 't haar niet heelemaal van stuur maken? En hoe moest 't nu verder? Was 't wel zoo zeker, dat hij een hem passende betrekking zou vinden daar, waar 't voor zijn Anneke goed was?

Hij berekende hoeveel 'n reis of wat naar Apeldoorn, naar Enschedé, naar Arnhem hem kosten zou, en plotseling dacht hij met schrik aan de hooge onkosten, die 'n verhuizing naar een dier plaats zou veroorzaken. 't Trouwen 'n jaar geleden had veel geld gekost. 't Leven in 'n stad als Rotterdam was niet meegevallen. De prijzen van alles en nog wat waren met den dag opgelopen, maar 't ergste hiaat was in zijn geldzaken geslagen door zijn ongeval en door de aanhoudende ongesteldheid van Anneke.

„Velerhande tegenspoed en kruis”, had Guus zuchtend tot zichzelf gezegd, toen hij de trap oplom van zijn woning, maar toen zijn oog bij het binnentreden der huiskamer den vriendelijk-zonnigen blik van zijn lijdende Anneke had ontmoet, was 'm opeens te binnen geschoten, wat er verderop in den aanhef van het huwelijksformulier werd gezegd van een verzekerd zijn „van de gewisse hulp van God in uw kruis”. Die woorden hadden 'm opeens moed gegeven. Met 'n glimlach op z'n gelaat had hij zich over zijn Anneke, die op 'n ruststoel lag, heen gebogen en met 'n zekerheid, die 'm zelf verblufte, had hij gezegd: „Houd maar moed, vrouwtje. 't Ergste is geleden. Binnenkort gaan we naar den hoogen, drogen zandgrond.”

„Nao unzen Gelderschen Achterhoek?” had Anneke half juichend gevraagd. „Buste over'eplaatst, Guus? Jao?”

Och, wat had dat zangerig in Van Dijk's ooren geklonken! Als z'n Anneke in d'r moedertaal zoo in den huiselijken kring met hem babbelde, terwijl hij hopelooze pogingen deed om haar voorbeeld na te volgen, dan was 't hem steeds of haar hart wijder voor hem openging en dan voelde hij den zachten adem van haar kinderlijk-reine genegenheid, heerlijk en rein door haar naïveteit. Wat speet 't hem, dat hij thans beide antwoorden niét met een volmondig „ja” kon beantwoorden!

Voorzichtig aan had hij haar verteld, wat er op 't hoofdbureau was gebeurd en toen ze wat pruilend had gekeken, was hij begonnen haar moed in te spreken. Van zijn geldzorgen repte hij niet. Dat was 'n last, dien hij haar zwakke schouders wilde sparen, maar wel wees hij haar op de woorden, die hem zelf zooveel vertrouwen hadden geschonken.

„Toen we 'n jaar geleden trouwden, Anneke, hebben we op 't formulier toch ja en amen gezegd, niet?”

„Jao, dat heb wij. Moar wat zal dat?”

„Wel, dan moeten we ons ook verzekerd houden „van de gewisse hulp van God bij ons kruis”.”

„Jao, dat heurt!” was Anneke's bevestigend bescheid geweest, maar dat haar hart angstig klopte en dat ze met zorg de toekomst tegemoet zag, bleef ze voor haar Guus verborgen houden, dien avond en ook den daarop volgende nacht, schoon ze hem bijna slapeloos doorbracht.

• • •

„Da's mijn laatste dag op 't kantoor,” had Van Dijk bij z'n vertrek van huis tot zijn Anneke gezegd. „Morgen ga ik er op uit om wat anders te zoeken.”

Hij had erg moedig gedaan, toen hij 't zei, nog moediger dan den dag te voren, toen hij

z'n vrouwtje voor 't eerst van de op handen zijnde verandering had gesproken. Maar zij had gevoeld, dat Guus zich sterker voordeed dan hij was. Met 't fijne gevoel van haar eenvoud had ze ontdekt, dat 't moedig vertrouwen van gisteren in hem was weggezonden en dat hij zich om harentwil groot en moedig hield. Toen was zij 't geweest, die steun bood. „Wij mot maor op unzen God vertrouwen, Guus,” zei ze. „Zonder Hem kunt wij neet vulle beginnen. Wee op Hem vertrouwt zal neet beschaomd oetkommen.”

Guus had geknikt en was gegaan. Met opgeheven hoofd was hij de straat doorgedaan, waar hij wist, dat ze hem nastarde. Doch nauwelijks was hij den hoek om, of hij liet 't hoofd mistroostig hangen. „Mijn laatste dag van bestaanszekerheid,” had hij gezocht. „En dan? ... Maar wat moet ik anders? 'k Kan toch Anneke hier niet laten wegwijnen? 'k Heb misschien al te lang gewacht!” In zijn binnenste was maar weinig meer over van „de verzekerdheid der gewisse hulp Gods bij z'n kruis.”

Klokslag acht stapte hij 't kantoor binnen. Met 'n „goede-morgen” groette hij den ouden boekhouder, die reeds over zijn folianten gebogen zat. De oude hief even 't hoofd op en toen zich langzaam naar Van Dijk keerend, zei hij over z'n ouden stalen bril heen kijkend: „Ah zoo, Van Dijk. Ik zal zoo aan-

Kolentransport uit het Noorden van Engeland door het Regent-Kanaal naar Londen.

De Rijksweer, S. A. en S. S. namen deel aan de behendigheidswedstrijden met motoren en automobielen bij Brandenburg.

stonds Mamerman bij je sturen. Dan kun je hem met een en ander op de hoogte brengen, want jij wordt verplaatst."

"Verplaatst?" had Van Dijk, als schrok hij, met wat benepen stem gevraagd. "Ik verplaatst?"

"Ja, de directeur heeft me opgedragen je maar vast te waarschuwen. Hij is gisteravond nog laat op reis gegaan. Dringende zaken. Vóór zijn vertrek heeft hij me per telefoon enkele opdrachten gegeven. De boodschap aan jou is er een van."

"En waar zal 'k dan heen?" had Van Dijk, nu met 'n groot vreugdegevoel in z'n hart, gevraagd.

"Nog niet vastgesteld," had de boekhouder daarop geantwoord, en terwijl hij zich weer recht schikte om zijn onderbroken werk te hervatten, had hij er op laten volgen: "t Zal wel een of ander grenskantoor zijn. De directeur zal 't je wel zeggen, als hij van de reis terug is."

Van Dijk had den heelen morgen zich moeten bedwingen om van louter blijdschap niet te gaan zingen of fluiten. Bij oogenblikken had hij z'n werk, waarin hij door jarenlange ondervinding een groote routine had verkregen, zoo onbeholpen staan aankijken, dat zijn opvolger Mamerman 'm een keer „vol deelneming" vroeg, of hij bijgeval z'n verstand thuis had laten liggen.

Nog nooit had hij zoo verlangd naar de laatste minuut van de morgenkantooruren, en nog nimmer had hij zich na 't verlaten van 't kantoor zoo driftig naar huis gehaast. Zijn hart had gezongen van „de gewisse hulp bij 't kruis", dat de huwelijke staat soms te dragen geeft, en toen hij z'n huiskamer meer binnenstormde dan binnenstapte, was 't met den luiden vreugdekreet: „Anneke, mijn Anneke, God heeft 't alles goed voor ons gemaakt. Over 'n week, over enkele dagen misschien al, gaan we voor goed naar je zandland!"

Aan dat alles dacht Guus van Dijk, terwijl hij glibberend en glijdend zijn weg vervolde langs de besneeuwde baan, die naar het Achterhoeksche grensdorp voerde. Hij dacht met dankbaarheid aan zijn onverwachte verplaatsing nu drie maanden geleden, waardoor zijn Anneke kreeg, wat ze hebben moest. Hoe was ze na korten tijd weer heel wat opgeveerd. In haar oogen was weer nieuwe glans gekomen en op haar wangen gloeide weer iets van de gezonde blos van voorheen. God had het alles zoo geleid, dat hij er zich over verbazen moest.

In 't grensstadje zelf had hij met geen mogelijkheid een geschikte woning kunnen vinden en noodgedwongen had hij zich tevreden moeten stellen met 'n paar kamers en een kookhokje van 'n boerderij ver buiten de stadskom. Met vrees in z'n hart had hij er zijn Anneke heen gevoerd. En telkens was de vraag in hem opgekomen, hoe ze haar nieuwe tehuis zou vinden? Of 't misschien ook prullen zou geven, dagen lang, omdat ze missen moest de gemakken en de gezelligheid, die 't klein-stadsleven bood boven het leven op de buurt? Hoe 'm dat meegevallen was! Anneke had zich hooglijk ingenomen betoond met haar nieuwe omgeving en toen ze eenmaal zoover was aangesterkt, dat ze heel alleen 'n fietstochtje kon ondernemen naar haar nabije geboortedorp om er wat oude kennissen op te zoeken, toen schenen „de velerhande tegenspoed en 't kruis" uit zijn huwelijksleven voorgoed als 'n donkere wolk weggevaagd. 't Scheen nu nog maar een kwestie van tijd. Straks zou het alles geluk zijn.

Om dit alles was Guus van Dijk recht dankbaar, maar toch stond z'n gelaat somber en de zorg trok een scherpe lijn om z'n mond. Omdat „de velerhande tegenspoed en 't kruis" plots weer dreigend over hem waren gekomen.

Anneke was weer patiënt, niet zooals ze het in Rotterdam-Zuid was, waar 't mufte

stadsleven haar had geknakt. 't Was nu heel wat anders, veel erger, vreesde Guus, omdat hier noch frissche, reine lucht, noch maandenlange doktersbehandeling eenige baat mochten brengen.

Hoe het gekomen was, wist Anneke zelf niet. Maar 't was duidelijk, dat ze een ongelukje moest gehad hebben. Een van haar beenen weigerde zijn dienst. Als ze er op staan wilde, zakte ze ineen.

„Ben je ook gevallen?" had Guus bezorgd gevraagd, toen ze 't hem vertelde.

„Boo nee!" was Anneke's antwoord geweest.

„Heb je je dan gestooten?"

„Boo nee!"

't Eenige wat ze als oorzaak kon vermoeden was, dat ze een droge dennentak tegen haar knie had stukgebroken, toen ze wat aanmaakhout voor haar fornuisje noodig had.

De kwaal was met den dag toegenomen. De knie werd dik en gevoelloos. De dokter werd gehaald. Deze schreef absolute rust voor, werkte met jodium en toen dit zonder baat bleef met diverse tincturen en zalven. Niets baatte. Hoe prees Guus van Dijk in die dagen de goede hulp van de oude boerin, onder wier dak hij met zijn Anneke een tehuis had gevonden.

Onder alles nam Guus' bezorgdheid met den dag toe, en hij was bijna radeloos, toen de arts de veronderstelling uitsprak, dat Anneke's ongesteldheid te wijten was óf aan een „gewrichtsmuis" óf aan de kwaal, die nog altijd onder de menschheid als een geesel rondwaart en „waarvoor geen kruid schijnt gewassen".

„Naar Arnhem! Opereeren!" klonk eindelijk het advies van den arts. 't Maakte Anneke zenuwachtig, 't maakte haar ziek en Guus bijna radeloos. Groot was het medevoelen en de belangstelling der buurtbewoners. „De juffrouw van de kantoor-meneer," zooals ze Anneke noemden, „mot naar 't ziekenhuis te Arem," vertelden de boerenvrouwtjes elkaar vol meewarigheid.

Toen op een avond kreeg Van Dijk ongevraagd bezoek van 'n ouden boer uit de buurt. Hij stapte zoo maar binnen, zooals hij 't bij zijn buurlui gewoon was. „G'n avond saom," groette hij wat verlegen.

En eer Guus en Anneke van hun verbaazing konden bekomen, kwam de ongewachte gast, geheel tegen de gewoonte van zijn volk, zonder inleiding met de oorzaak van zijn komst voor den dag.

„Ik wol owleu kommen zeggen, da's te met die kranke knie nao den knokkenzetter in Wëseke mot gaon. Den ²⁾ mek ow den knie in 'n ummezeentje weer terechte. Kiek 's." vervolgde hij, zijn linkerhand met opgericht duim vooruitstekend, „kiek 's, den doem kreeg 'k drie jaor 'eleejene zoo gek oet 't lid, dat den dokter neet wiste, hoo hi'j d'r met an moste. Hi'j hef mi'j 'emarteld, da'k neet wiste wao 'k kroepen zol. Te leste bun 'k nao Wëseke 'egaon en kiek noo's! Mien doem is zoo goed as eene!" Om de volkomen genezing te demonstreeren, knikte en boog de buur z'n duim in alle mogelijke richtingen en balde zijn vuist, of hij zich gereed maakte voor 'n bokspartij.

„Mijn vrouw is onder behandeling van den dokter," weerde Van Dijk wat brutaaf, want hij had niet alleen een hartgrondigen afkeer van alle kwakzalverij, maar ook een onwankelbaar vertrouwen in de zooveel eeuwen-oude wetenschap der geneeskunst.

(Wordt vervolgd).

¹⁾ Oude benaming van een groot deel van den Gelderschen Achterhoek.

²⁾ = die.

NAAR DEN WONDERDOKTER

DOOR
N. W. VAN DIEMEN DE JEL

2)

Maar de buur was taaier dan Van Dijk wist. „Den dokter? Den dokter?” herhaalde hij met iets minachtends in zijn stem. „Den wét van onze botten net zoovulle af as ne schoeffkorre *). Vraag 't maor an Gart Jan te Heurekamp. Den had 'n paor jaor 'eleejene zienen scholder knars oetmeakaore' evolene. Twee dokters hebben 'etrokkene en gedreejd, dat t'r 't zweit van den kop drop. Maor veur mekore kriegen, ho maor! Gart Jan is nao Wéseke 'egoan. Den knokkenzetter greep 'm bij de pols, dee ne zwaaije en floep! 't was in odde. Da' kostte Gart Jan vief mark en van den dokter kreeg hi'j ne rekeninge van viefstien gulden. En . . .”

„Da's allemaal wel heel goed mogelijk,” brak Van Dijk het relaas eenigszins verstoord af, „maar zoals ik zei: mijn vrouw is onder doktersbehandeling en daar willen we ons maar bij houden.”

„Dan mot i'j eiges maor wèten, wat er van terecht kom,” zei de boer nijdig. Hij draaide Van Dijk en Anneke den rug toe en verdween zonder den gebruikelijken groet.

Een onverwacht bezoek kreeg deze boer bij zijn arbeid, toen een sportvlieger op zijn land een noodlanding maakte!

knokkenzetter begonnen. Men kon 't toch eens probeeren. Baatte het niet, schaden zou het toch ook niet. Toen was Van Dijk in verzet gekomen, eerst met zachte overredingen

kunnen goedmaken.”

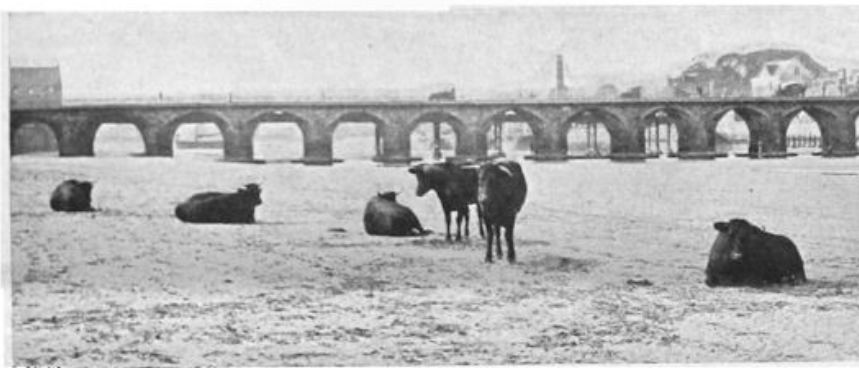
„I'j wil dus neet nao den knokkenzetter veur mi'j?” had ze geheel teleurgesteld gevraagd, waarop Guus kortaf had geantwoord: „Neen, Anneke, ik wil niet en ik mag niet!”

Van dien dag af was 't met Anneke al erger geworden, want ze werd voortdurend droefgeestiger. Heur wangen werden weer bleek, haar oogen keken al flauwer en ze was in-verdrietig.

Guus van Dijk maakte zich ongerust. Hij sprak eens ernstig met den dokter. „Naar 't ziekenhuis,” oordeelde de arts. „Opereeren! Als de kwaal weggenomen is, dan komt de rest wel weer in orde. Ze maakt zich bang, da's alles.”

„Ze maakt zich bang,” had Guus na 't vertrek van den medicus stil voor zich heen herhaald. „Ze maakt zich bang en . . . ze wil naar dien Pruisischen kwakzalver, 'k Wou, dat die ezelachtige boer zijn idioten raad maar voor zich gehouden had.”

Maar den volgenden dag stapte Van Dijk naar de woning van den „idioten” boer, want hij wou toch meer weten van die knokkenkunstmakerij. En van „den idioten boer” trok hij naar 'n anderen even „idioten” boer, die, naar 't heette, ook geprofitteerd had van de kwakzalverskunst daar in 't Pruisische

Hoe droog het de vorige week was in Engeland: de koeien liggen rustig, waar anders een rivier, de Taw, stroomt!

„Wat 'n type!” barstte Guus luid lachend uit! „Wat heb je toch een malle lui onder die boeren hier! Klinkklare achterlijkheid! Ha, ha, ha!”

Guus lachte en grinnikte, maar Anneke keek ernstig en plooiën van diep nadenken waaierden boven den neuswortel over haar hooge blanke voorhoofd. Van Dijk zag het, en 't maakte hem onrustig. Hij begreep, dat de woorden van den boer dieper indruk op haar hadden gemaakt dan hem lief was. Als Anneke nu toch maar niet zoo mal zou zijn om voor haar ongemak iets van zoo'n Duitschen kwakzalver te verwachten! 't Was immers allemaal onzin, wat die boer van zooveen had verteld. Wat Anneke mankeerde had immers niets te maken met 'n duim of 'n arm, die uit 't lid was geschoten. Had de dokter niet wel tien-, twintigmaal gezegd, dat alles behoorlijk op z'n plaats zat? Neen, voor Anneke was er bij zoo'n wonderdokter, zoo'n kwakzalver eer schâ dan baat te wachten. Maar Anneke was ook wel verstandig genoeg om dat in te zien. Geduld moest ze hebben en geduld moest hij hebben.

Doch Anneke had geen geduld, 's Avonds nog vóór Guus kon inslapen was ze over den

*) = kruiwagen.

Het Canal Grande in Venetië. Op den voorgrond aanlegplaatsen voor gondels, links liggen eenige Italiaansche torpedoboeten.

Weseke. Van Dijk won nog verdere bijzonderheden in en ten laatste begon hij in de extra-ordinaire kennis van den Weseke knokkenzetter te gelooven. De man moest dan maar 's uitgenoodigd worden de grens over te komen om Anneke in behandeling te nemen.

Maar daar was geen kans voor. 't Toezicht op onbevoegden was scherp en de Duitse kwakzalvers, waterkijkers, oogkijkers, masseerders, handenstrikers, knokkenzetter, kankerdoctors en meer dergelijken werden binnen de Nederlandsche grenzen nagespeurd als hazen door 'n jachthond. Ze waren hier geen oogenblik veilig. En 't was oorlog, en de grens was van paal tot paal afgezet door Nederlandsche politietroepen, rijksambtenaren en marchaussée's.

Nu voelde Guus zich even teleurgesteld als Anneke 't was geweest, toen hij haar botweg gezegd had, dat hij van een zoogenaamden knokkenzetter niets moest hebben. Doch hij was er niet de man naar, om werkeloos bij de pakken te gaan neerzitten.

Voor 'n tweeden keer zocht hij zijn „idioten” boer op. „Geef jij me eens raad, vrind. Hoe moet 'k het aanleggen om dien Weseke wonderman hier te krijgen?”

„Den kump neet hier”, gaf de boer ten antwoord. „I'j mot met owe vrouwe nao Prusen, nao Weseke”.

„Maar mijn lieve man”, viel Van Dijk uit. „mijn vrouw kan niet loopen! Hoe ter wereld zal ze dan in Weseke komen? Waar ligt dat gehucht ergens?”

„Anderhalf uur achter de grens”, gaf de boer kalm ten antwoord. „Maor wèt i'j wat i'j doon moste? I'j mot maor 's nao Gart Jan te Heurekamp gaon. Da's ne slown ¹⁾ kèrel. Den ²⁾ wèt ovveral raod veur.”

Guus van Dijk was naar den „slown” Gart Jan te Heurekamp gegaan en deze had hem niet alleen met echte Achterhoeksche bereidwilligheid raad gegeven, maar hem ook zijn hulp aangeboden, niet genoeg te waardeeren hulp.

En nu stapte Van Dijk langs den kronkelenden buurtweg en bij elken stap zoog hij 'n piepend geluid uit de saamgetrapte sneeuw. Sombere en ontevreden keek hij, want hij voelde „de velerhande tegenspoeden en 't kruis” van den huwelijken staat zwaar op zich drukken. Thuis lag z'n Anneke ziek, thans aan meer dan een kwaal, want heur zenuwgestel was heelemaal in de war. En hij zelf ging een stout stuk ondernemen, een waagstuk, dat 'm wel eens geducht kon opbreken. Hij wou de grens over, zonder pas.

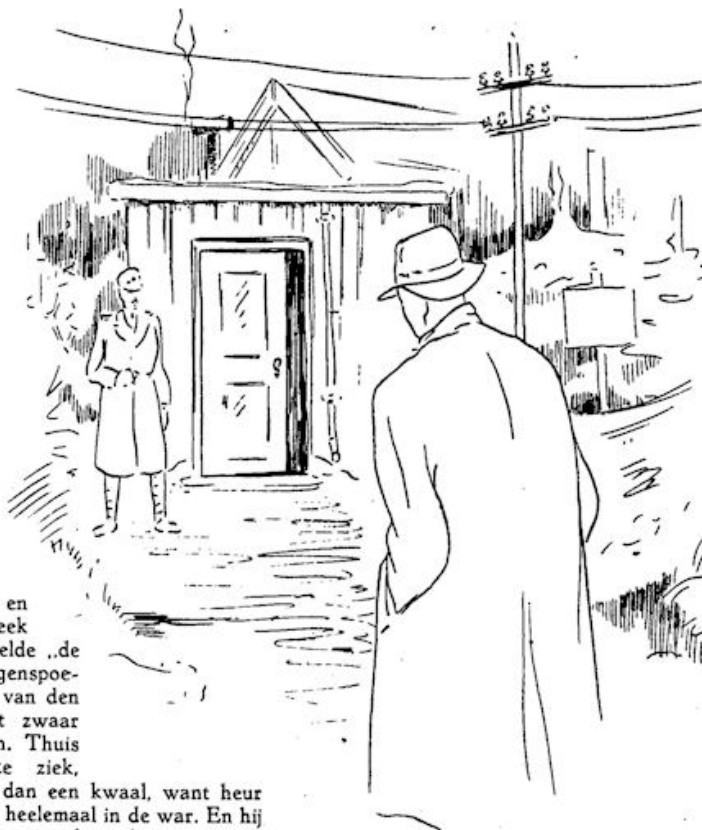
Dat zei wat, nu van Duitse zijde de linie zoo scherp bewaakt werd. Voor 't aanvragen van passen, één voor hem, één voor zijn Anneke en één voor den hulpvaardigen Gart Jan te Heurekamp ontbrak de tijd, want er diende snel gehandeld te worden. En daarbij kwam nog iets anders, dat een heel ernstig woordje meesprak: Van Dijk zag geen kans zoo maar 'n goede zestig gulden voor drie passen neer te tellen. Zijn beurs was nagenoeg leeg.

Van Dijk liet 't stadje links van zich liggen, keek nu en dan eens op zijn wegenkaart om niet aan den dwaal te raken en na 'n flink uur loopens was hij bij de grens gaderd. Voor hem scharrelden enkele Hollandsche soldaten bij 'n barak en 'n zwaren afsluitboom, die aansloot aan een net van puntdraad.

Met 'n mengeling van angst en moed in z'n hart stapte hij regelrecht op de barak aan.

„Halt!” riep hem plots een sergeant toe, en toen opeens op vroolijken toon: „Te deksel, Guus van Dijk, hoe kom jij hier? Wat moet je, vent?”

Verbluft bleef Van Dijk staan. Met uitgestoken hand stapte de sergeant op hem toe. „Verbrug”, stotterde Van Dijk, meer van blijdschap dan van schrik, nu hij in den landsdienaar opeens 'n goed vriend zijner jeugd herkende. Hartelijk schudde hij de hem toegestoken hand en 't was 'm of uit elken vinger van die soldatenhand moed en durf in 'm overstroonden.

Verbluft bleef Van Dijk staan. Met uitgestoken hand stapte de sergeant op hem toe.

... was naar Gart Jan gegaan...

„Kom even mee in de barak”, noodigde Verbrug, toen Van Dijk zijn bedoelingen begon toe te lichten. „Kom even mee in de barak. M'n mannetjes — en hij wees naar de soldaten — staan je aan te gapen of je een uitgebroken inbreker bent”.

Daar in 't slecht verlichte commandantskamertje vertelde Guus van Dijk van zijn huwelijken met Anneke, van zijn tegenslagen in Rotterdam-Zuid, van zijn herleeftde hoop, toen Anneke weer in d'r zandland haar krachten begon te herwinnen en ten laatste van de nieuwe „tegenspoeden en 't kruis”, die hem thans neerdrukten.

„En nu wou je je Anneke maar aan d'r lot overlaten en dienst nemen bij de Boches?” ³⁾ vroeg Verbrug lachend.

„Geen sprake van”, antwoordde Van Dijk met 'n ernstig gezicht. „Ik wou naar Weseke. Daar woont zoo'n soort van wondermensch, die, naar ze zeggen raad voor Anneke weet. Anneke heeft er haar hart op gezet door dien seigneur behandeld te worden. Ze gelooft dat.....”

„Jij naar Weseke?” viel Verbrug hem in de rede. „Heb je een pas?”

„Neen!”

„Nou, dan kom je niet in Weseke maar in Wezel of in Munster terecht. Ze stoppen je in den bak, man!”

„Ik wil naar Weseke”, hield Van Dijk koppig vol. „Anneke moet geholpen worden”.

Verbrug keek nadenkend voor zich en plukte wat aan z'n mager kneveltje. „Luisster eens”, zei hij na 'n paar maal de kleine ruimte te hebben afgestapt. „Jij gaat niet naar Weseke, want dat is mallemanwerk, maar jij gaat naar 't Duitse ambtshuis. 't Staat op z'n hoogst 'n honderd meter achter de streep. En dan zet je niet zoo'n benauid ge-

¹⁾ = uitgeslapen.

²⁾ = Die.

³⁾ = scheldnaam der Duitschers.

Tijdens haar bezoek aan Engeland bezocht Prinses Juliana ook de rennen te Ascot. Op de koninklijke tribune; v. l. n. r.: (met zwarten hoed) Koning George van Engeland, de Koningin en de Koningin van Siam, 2 plaatsen verder: Koningin Mary, de Prins van Wales, Prinses Helena Victoria, Prins Arthur of Connaught, Prinses Juliana, Prins Gustaaf Adolf van Zweden, Prinses Alice (de gastvrouw van onze Prinses).

zicht op als je daar straks liet zien, toen ik je aanriep, maar je doet of de heele wereld je toehoort. De borst vooruit. Je neus in den wind en een paar oogen of je al de Fransozen wil opeten. Daar hebben de Pruisen respect voor, man. Pruisen moeten gecommandeerd worden. Benauwde menschen steken ze in d'r zak, versta je?"

Van Dijk knikte, maar wat 'm nu toch eigenlijk te doen stond was hem nog verre van duidelijk.

„Spreek je Duitsch?" vroeg Verbrug.

„Nou", gaf Van Dijk wat verlegen ten antwoord, „n paar woorden, die op den handel betrekking....."

„Niet erg", brak de sergeant de verklaring van zijn vriend af. „Je brult maar zoo'n beetje van „ich will", „und aber", „und jetzt" en voor de rest vertel je maar zoo goed en kwaad als 't gaat aan den „ambtman", dat je „telefonieren" wil, versta je, niet telefoneren, maar „telefonieren" met „Herr Knokkenzetter" te Weseke. Ondertusschen futsel je een blinkenden gulden — 'n rijksdaalder is nog beter — uit je vestzak en dan vertel je, dat je graag met je vrouw in de „Wirtschaft", die een eindje achter het ambtshuis staat, den knokkenheer vandaag of morgen wou ontmoeten. Ik verzeker je, als jij je als 'n kerel gedraagt, dan komt alles goed in orde."

„Maar, maar", bracht Van Dijk er gehaast uit. „Je vergeet heelemaal, dat mijn vrouw niet loopen kan, geen stap!"

„Dan draag of rijd je ze naar de „Wirtschaft"."

Nu begon er voor Van Dijk wat klaarheid in de zaak te komen en met die klaarheid groeide er meer moed en ondernemingsgeest in zijn hart.

„Kom 's mee naar buiten", noodde Verbrug.

Even later stonden ze samen midden op den weg achter den zwaren afsluitboom.

„Kijk", wees Verbrug, „daar ligt het Duitse douanenhuis, ambtshuis zeggen wij hier. Vlak daarvoor is de Duitse afsluiting. Kijk, ginds komt 'n pinhelm aan, 'n Duitse soldaat. Da's grenswacht. Daar verderop

langs de grens loopt er nog een. Ze zijn pas van het front gekomen, de arme kerels. Ze moeten een beetje bijkomen. Maar pas op, dat je ze niet tegen het lijf loopt. 't Zijn dienstkloppers. Ze staan nergens voor. Als je nu slim bent, dan wacht je, dat die kerel daar den anderen kant opmarcheert en dan wip jij de grens over en dan, je weet de rest. Apropos", viel Verbrug zichzelf in de rede. „Je hebt toch geen gummi-waren bij je? Die mogen wij hier niet doorlaten. We hebben strenge consignes, weet je."

„k Heb niets", zei Van Dijk, „dan 'n paar blanke guldens en 'n bonzend hart, maar daar ga ik, want de pinhelm draait zich om."

Met 'n wipje sprong Guus van Dijk over den afsluitboom en met al wat in 'm was trachtend om een straffe houding aan te nemen, stapte hij in de richting van het Duitse douanenkantoor.

„Halt!" daverde het hem opeens in de ooren.

De Duitse pinhelm had zich omgedraaid, z'n geweer in den aanslag.

Van Dijk bleef als 'n standbeeld staan,forsch, met opgericht hoofd en 'n uitdrukking op z'n gelaat, die beter paste bij 'n commandeerenden luitenant-generaal dan bij 'n bureau-ambtenaar, die in de klem zat.

De pinhelm liet z'n geweer zakken en trad op Van Dijk toe.

„Was wollen Sie?" vroeg de Duitscher iets mak gestemd door de zelfbewuste houding van den aangehoudene.

„Bringen Sie mir zum Amtmann da!" gebood Van Dijk straf, terwijl hij in de richting van het Duitse douanenkantoor wees. Zonder af te wachten of de Duitscher hem gehoorzamen zou, richtte Van Dijk, zijn stramme houding bewarend, z'n schreden naar de Duitse barrière. Dat kostte heel wat inspanning, want de weg was glad als 'n spiegel. Strammer nog dan Van Dijk marcheerde de Duitscher naast hem voort. Hij scheen van de gladheid niet den minsten last te hebben. Doch toen ze bij den zwart-wit-rood-geverfden afsluitboom waren gekomen, stak de pinhelm opeens z'n zwaargelaarsde beenen in de lucht en smakte op den harden met ijs-

achtige sneeuw bedekten weg neer. Geweer en helm schoven, als speelden ze krijgertje, elkaar achterna den weg af en verdwenen in de sneeuwvolle sloot.

„Der Tausend! Alle Wetter!" vloekte de Duitscher, terwijl hij met 'n pijnlijk gezicht vergeefs zich trachtte op te richten.

Van Dijk schoot haastig te hulp.

„Aber, aber, was gehst du nun....." brabbelde Van Dijk om zijn medelijden te toonen, doch vergeefs zoekend naar de woorden, die volgen moesten, behielp hij zich met een mengmoes van de beide aanverwante talen.

De Duitscher kreunde en hing half voorover gebogen op Van Dijk's arm.

„Wo haben Sie sich bezeerd, kameraad?" vroeg Van Dijk deelnemend. „Haben Sie etwas gebrochen? Allo, steun aber maar gut op meinen arm, kameraad! Zoo, zoo, das geht gut!"

Ondertusschen waren uit het wachtlokaal van het douanenkantoor 'n paar geuniformde ambtenaren den weg opgekomen. Zoodra ze zagen, dat er iets niet in orde was met een van hun landslieden, openden ze den afsluitboom en voegden zich haastig bij het tweetal. En toen ontspan er zich een gesprek van zulk een wonderlijke mengmoes van Duitsch, Nederlandsch en grensdialect, dat Van Dijk later herhaalde malen z'n spijt er over uitsprak, dat 't niet op een gramfoonplaat was opgenomen.

Het gebeurde hielp hem intusschen een belangrijk eind dichter bij zijn doel. De een den ander helpend brachten ze den pinhelm in 't douanenkantoor en Van Dijk was waar hij wezen wilde. Zich uitsloevend in hulpvaardigheid stelde hij, niet zonder het noodige aplomb, vast, dat de Duitse soldaat een van zijn enkels had verstuikt.

„Das ist Arbeit für den Knochelsetzer!" stelde de hoofdamttenaar vast, „allo Heinrich" gebood hij een van de lagere ambtenaren, „gehe zur Wachtstube und lasse es den Kommandant wissen!"

Heinrich verliet haastig 't kantoorlokaal om de opdracht uit te voeren.

(Slot volgt.)

NAAR DEN WONDERDOKTER

15 19071

DOOR

N. W. VAN DIEMEN DE JEL

Toen nam Guus van Dijk een koei besluit. Zonder aankloppen opende hij de werk-kamer van den hoofdbeampte en stapte bin-nen. Ondanks het spannende van het oog-enblik werd zijn oog getroffen door de hooge stapels van pakken tabak, koffie en andere verpakte artikelen. „Alles aangehouden smok-kelwaar“, flitste het door zijn brein. Maar veel tijd om na te denken over wat hij zag, werd hem niet gelaten. Hij voelde den streng onderzoekenden blik van den douanier op zich branden.

Weer hoorde hij het stereotiepe „Was wol-en Sie?“ zich toevoegen.

Even dacht hij er over dezelfde hooge, straffe houding aan te nemen, die hem 'n kwartier geleden zooveel succes had bezorgd, maar toen hij 'n enkele seconde nauwlettend in de oogen van den beampte had geblikt, wist hij, dat hier geen brutaliteit baten zou. Hier moest een gunst afgedeld. Groote woorden en aanstellerij golden hier geen halve pfennig. En daarom besloot Van Dijk zoo goed en kwaad het ging van zijn aller-laatste „tegenspoeden en kruis in 't huwe-lijksleven“ een droef tooneel op te hangen. Zenuwachtig zocht hij al zijn Duitsch bij el-kaar en vond dat 't maar een karig beetje was. Maar de ambtman kwam hem te hulp.

„Rede doch holländisch. Das verstehe ich wohl!“ gebod hij tegemoetkomend.

foonbel rinkelen, vroeg aansluiting met Herr Knochen-setzer te Wéseke en toen 't contact er was regel-de hij met het „Wé-seker wonder“ den gang van zaken voor de Hollandsche pa-tiënte.

Toen Van Dijk met een opgelucht hart naar de vader-landsche grens terug-schreed, wist hij wat 'm te doen stond.

Vriend Verbrug kreeg een kort ver-slag en een „totweer-ziens“ voor den vol-genden dag.

„Stao dan toch stille, bok!“ bulderde Gart Jan te Heure-kamp tegen zijn wat onrustig vospaard, terwijl hij 'n ruk aan 't ijzeren gebit deed. Maar de vos betoonde niet veel gehoorzaamheid, want hij trippelde en klauwde driftig in de hardgelopen sneeuwlaag, dat de klonters achter hem tegen 't rijtuigje opvlogen.

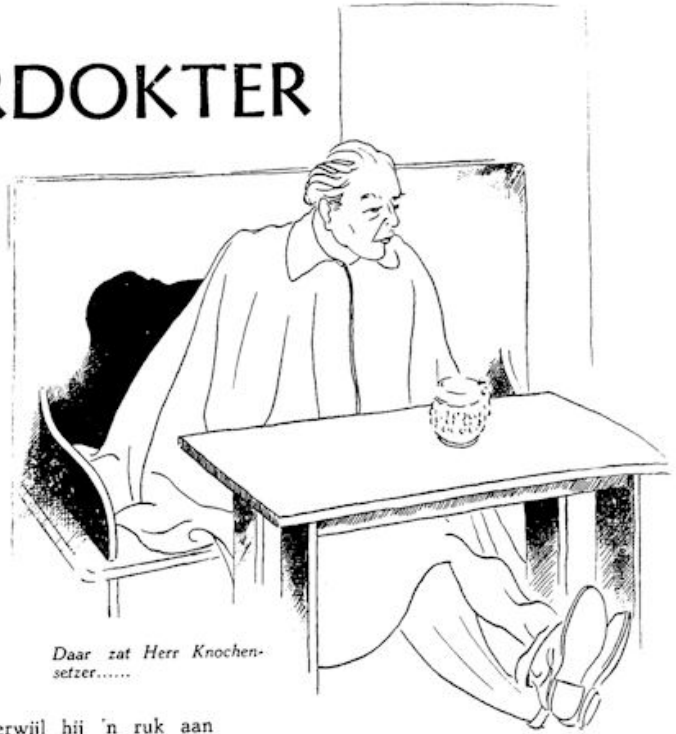
„Ow ézel“, schreeuwde Te Heurekamp, „as 'k di' de iezers neet scharp had 'ezet, dan lags te alle lange van de beenen met ow stang'len. Allo, stao stille, zeg 'k ow! Daor kump ze met 't vrachtjen.“

Bij de laatste woorden keek Gart Jan naar 't voetpad van de boerderij, waarvoor hij met zijn „geveur“ halt had gehouden, en zag Guus van Dijk zwoegend onder den last van Anneke op 't rijtuigje aankomen.

„Ik heb de deure al vast los- 'emaket“, riep hij Van Dijk toe. „Daor ligget twee peerdedekens in. Stop owe vrou-we d'r maor warm under.“

„Goed, best!“ bracht Van Dijk er met moeite uit, want z'n last woog 'm wel wat zwaar en 't weggetje was glad als 'n ijsbaan. Toen hij z'n Anneke tot 't portier van 't rijtuigje had getorst, kwam er nog juist op tijd hulp van de boer-derij. „'k zal ow helpen“, bood Van Dijk's oude huis-baas aan.

Met vereende krachten werd Anneke tusschen 'n stel kussens en onder de „peerde-dekens“ gestopt. Guus van Dijk nam naast den voerman plaats en eenige oogenblik-ken later trippelde Te Heure-kamp's vos over den gladden weg. 't Ging langs het dorp, den kortsten weg volgend naar de Duitsche grens. Alles verliep aanvankelijk voorspoedig. Dank zij het scherp beslag bleef het vospaard, niettegenstaande het wat „arg reurig en stungelig“ was, zooals Te Heure-kamp het noemde, op de been en trok het wa-gentje als gold het een spel over den weg.

Daar zat Herr Knochen-setzer.....

Maar toen ze een kwartier rijdens van de grens gekomen waren, kwamen opeens een paar Hollandsche grensbeampten uit 't be-sneeuwde struikgewas te voorschijn en dwongen Te Heurekamp halt te houden.

„Wat is er? Wat is er?“ riep Anneke ver-schrikt.

„Belastingambtenaren“, zei een hunner, terwijl hij 't portier opentrok.

Er volgde een serieus onderzoek. Hoe Van Dijk ook redeneerde, 't hielp niets. De be-ambten wilden zekerheid, dat er geen ver-boden artikelen de grens werden overgevoerd. Anneke raakte er geheel en al door van streek en Van Dijk maakte zich ten laatste boos.

't Baatte allemaal niets. Eerst toen 't onder-zoek bevredigend was afgelopen, kon Gart Jan te Heurekamp zijn vos weer den vrijen wil laten. In gestreken draf ging het voor-waarts, tot de laatste Hollandsche boerderij was bereikt.

Vos werd uitgespannen en op stal gezet, en nu was de beurt aan van Dijk en zijn hulpvaardigen buur om 't rijtuigje verder de grens over te slepen.

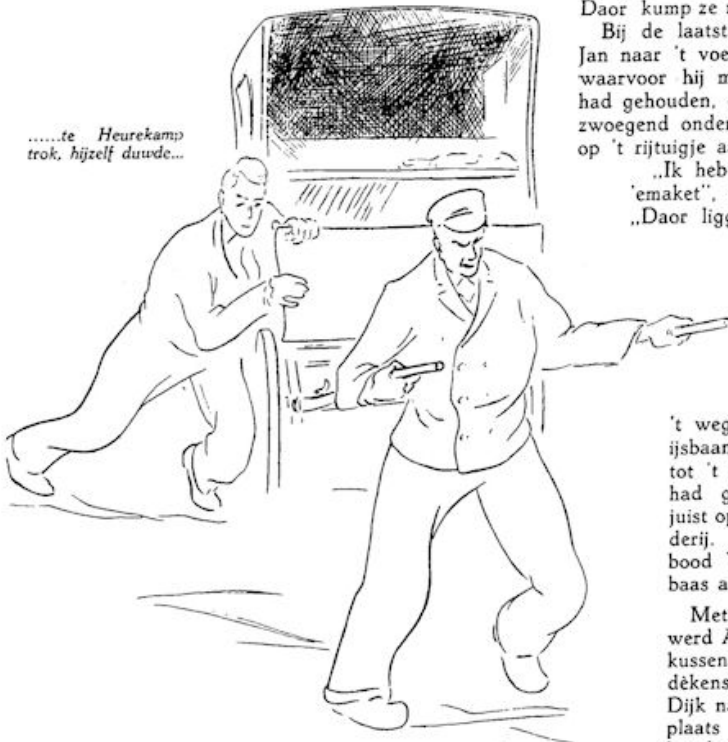
„Keine Pferde über die Grenze führen“, had de Duitsche grensbeampte gezegd. „Pferde werden eingesperrt.“

Zoo dikwijls Guus van Dijk in later dagen aan dit avontuur dacht, schaterde hij 't uit van 't lachen.

Te Heurekamp trok, hijzelf duwde en 't gaf 'n geglij en geglibber zonder eind. Slechts met groote moeite hielden ze het rijtuig in bedwang. 't Scheen opeens 'n levend wezen te zijn geworden, dat met onweerstaanbare koppigheid van den weg wilde glijden naar de zijlings loopende slooten.

Verbrug zorgde, dat op tijd de Holland-sche afsluiting open was en toonde daarin zijn vriendschappelijke hulpvaardigheid, maar hij schaterde hartelijk met zijn man-schappen mee om het bijna hopeloze pogen van de twee wagenvoerders om op de been te blijven.

Bij de Duitsche barrière aangekomen wachtte Van Dijk en zijn helper eenzeldje ontvangst, en 't tweetal wist niet beter dan

.....te Heurekamp trok, hijzelf duwde...

Toen raakte Van Dijk eerst recht op dreef. Hij werd zelfs welsprekend en in zijn vuur vergat hij den in zijn vestzak verstoken rijks-daalder naar boven te futselen.

't Bleek ook niet nodig, want de ambtman toonde zich een mensch met een meevoelend hart. Hij wou wel helpen.

Met 'n driftige beweging deed hij de tele-

bij al hun gezwoeg nog maar een vrolijk gezicht te zetten.

„Das ist ja eine Komödie!“ lachte de Duitse hoofdbeampte. „Sie müssen nur nach Berlin fahren. Leute, ha, ha!“

Van Dijk lachte al voortzuulend even mee, doch hij was recht dankbaar, dat zijn „Berlijn“ niet verder lag dan de Wirtschaft daar voor hem.

„Hiee!“ commandeerde Te Heurekamp, toen de Duitse herberg was bereikt.

't Rijtuigje stond.

Van Dijk veegde de parels zweet van zijn hoofd en hijgde van vermoeidheid, en Te Heurekamp streek zich met zijn jasmouw langs de bezweette wangen. „Da' veel neet mee!“ verklaarde de laatste. „efkes oetblaozen!“

Maar Guus van Dijk gunde zich geen tijd om „oet te blaozen“. Hij haastte zich de Wirtschaft in en informeerde of Herr Knochensetzer al gearriveerd was.

Toen hij een bevestigend antwoord kreeg, repte hij zich naar 't rijtuigje en haalde met Te Heurekamp's hulp zijn Anneke er uit en voorzichtig droeg hij haar over 't met zand

„Ah so,“ verwelkomde hij Van Dijk met zijn teeren last. „Das ist wie es sein musz. Der Stärke soll die Kranke tragen.“ doch de geprezen Stärke zette zijn Anneke zoo gauw hij maar kon op den eersten den besten stoel, dien hij in 't oog kreeg. Hij was op. Zijn hart bonsde hem in de keel. Herr Knochensetzer begon onmiddellijk 't onderzoek, zoodra hij voldoende ingelicht was over de plaats van 't lichamelijk feil. Hij sloeg zijn groote cape over zijn schouder, knieldoede voor Anneke neer, trok haar zijden kous omlaag, wikkelde de zwachtel los, bekeek de opgezette knie van alle kanten, zette toen duim en vingers van zijn groote knokige hand links en rechts van 't scheenbeen, streek, sterk drukkend naar boven, wrong met 'n snelle beweging aan de knieschijf en..... „Nun können sie wieder spazieren, Frau!“ zei hij, bedaar oprijzend uit zijn gebogen houding.

„Je liegt, je bent 'n bedrieger!“ wilde Van Dijk uitschreeuwen, want 't leek hem onmogelijk, dat zoo'n eenvoudige behandeling, die niet meer dan enkele seconden had geëischt, bewerken zou, wat maandenlange medische verzorging niet had kunnen bereiken. Maar hoe verbaasd keek hij, toen Anneke, door den wonderman gesteund, op beide beenen steunend, zich oprichtte en zoowaar, al was 't dan ook sloffend en hangend aan den arm van den stoeren Pruis, langzaam door de kamer begon te loopen.

„Anneke, Anneke!“ juichte Van Dijk, buiten zichzelf van geluk. „Kun je nou werkelijk loopen? Is 't werkelijk waar?“

„Ja, werkelijk!“ juichte Anneke mee. „k Heb nou weer kracht in mijn been!“

„Setzen Sie sich!“ gebod de Pruis, zoodra hij met Anneke weer bij den stoel was ge-

komen, waarop ze eerst gezeten had.

„Hören Sie, bittel!“ vervolgde hij, zich recht voor haar plaatsend, en toen volgde een serie van voorschriften voor verdere behandeling, die in andere omstandigheden Guus van Dijk zouden hebben doen schaterlachen, doch thans was 't alles hooge ernst voor hem.

't Voornaamste was, dat de knie enkele malen per dag omzwaachteld moest worden met 'n doek, ruim gedrenkt in afkookwater van aardappelschillen.

„Best, best! 't Zal gebeuren!“ beloofde Van Dijk, want thans was het malste hem hooge wijsheid.

Hij betaalde den wonderman zijn honorarium met tien blanke Hollandsche guldens, tracteerde de Duitse beampten, die in de Wirtschaft met belangstelling den afloop der behandeling zaten af te wachten, op 'n glas goed Duitsch bier en wandelde toen met zijn Anneke aan den arm, voorzichtig voortschrijdend naar het rijtuigje. Met hulp van haar Guus stapte Anneke, blozend van geluk, zelf in den wagen en de terugtocht kon aanvaard met z'n glibberen en glijden en 't bijpassend geschater van de Duitse en Hollandsche geuniformde toeschouwers.

Guus van Dijk kwam met zijn Anneke in den namiddag thuis en 't eerste wat ze deden, was een mandje met aardappelen schillen en toen volgde de voorgeschreven behandeling. Dat ging zoo dag aan dag. En na verloop van enkele weken dribbelde het jonge vrouwtje opgewekt en bedrijvig door de gehuurde kamers der boerderij.

Maar den huisdokter hebben ze nooit verteld, dat niet zijn medicamenten baat brachten, maar de greep van den knokkenzetter haar herstel had gebracht.

F. C. van Dorp, sedert 1 Mei 1923 hoofd der A. W. F. Idenburg-school te Rotterdam, mocht zijn 25-jarig jubileum herdenken.

bestrooide paadje de gelagkamer door naar een achtervertrek.

Daar zat Herr Knochensetzer, een plompe, breedgeschouderde figuur, weggedoken in een groote cape.

Groep aanwezigen op den landdag te Doorn van het gewest Utrecht van den Ned. Christen-Vrouwenbond.

KATTEBELLETJES

DOOR H. RINGELENSTEIN

Menschen, menschen, wat heeft dat spellingsvoorstel van minister Marchant een leven in de brouwerij gebracht! Het leek haast wel, of de spelling van de Nederlandsche taal bijna even belangrijk was als het verbeteren van zweemrecords of motor-snelheden, en de daverende knalpotten van de zware machines gedurende de Asser T. T.-races hebben het zowat moeten afleggen tegen de stroomen van welsprekendheid en welschrijvendheid, die het befaamde „Compromis“ heeft ontketend. ('n Pracht van 'n zin construeer ik daar! Zoo heelemaal zonder cliché's!) Gelukkig, dat in het spelling-debat meer stokpaardjes dan motoren werden bereden — zoodat er minder persoonlijke duikelingen hebben plaats gehad dan bij het sportfeest der „snelheidsduivels“.

Zoo'n stokpaardje is het verhaal, dat door spellingverandering de taal wordt verarmd! Alsof de rijkdom van de teekens, waarmee we de woorden schriftelijk aanduiden! Als dat zoo was, konden we niet beter doen dan de Chineezers navolgen, die 'n drieduizend letterteekens hebben — 'n „taal“-rijkdom, waarbij wij met onze zes-en-twintig echte armoedzaaiers zijn!

Nee, of we „vis“ of „visch“ eten, „rode“ of „roode“ kool, of we geld „lenen“ of „leenen“ — daarmee verandert wel de „rijkdom“ aan teekens (of teekens), maar niet die van de taal.

En revolutionair? Nou. Bilderdijk dan, die z'n leven lang tegen de toen bestaande spelling heeft gevochten, was die soms zoo'n opstandeling? En de lui, die den Statenbijbel uit de spelling van 1635 overbrachten in de hedendaagsche?

Met de buigings-n is dat een enigszins ander geval. Er zijn nu eenmaal uitdrukkingen en wendingen in de taal — speciaal in Bijbel- en kanseltaal — die ons vertrouwd en waard zijn om hun sfeer van deftigheid en verhevenheid; hun gevoelswaarde. Maar naar mijn meening (al ben ik dan gewoon Hendrikus Ringelenstein, ik mag toch wel een meening hebben, waar zelfs Dieters meent, er zoiets op na te houden) laat het compromis die n's onaangetast.

En de rest van de n's, die niemand meer zegt, en die ook niemand meer mist als ze niet worden gesproken — laten we die ook maar niet meer schrijven!

En laten we uit deze spellings- en buigingsdiscussies een wijze leering trekken. Zoals ze in de Tweede Kamer getrokken is. Bij de debatten daar had de heer Moller een motie voorgesteld, welke minder de spelling dan wel de taal betrof en die door de Kamer, die met zichtbaar genoegen naar den heer Moller geluisterd had, met applaus werd begroet.

In die motie werd uitgesproken, dat een juiste en diepe kennis en een zuivere uitspraak van de taal voor het Nederlandsche volk een zeer groot cultuurbelang is. De regering werd verzocht strenge eischen te stellen aan de kennis van het Nederlandsch op alle scholen en bij alle examens, vooral de examens, die onderwijsbevoegdheid geven.

Kijk, dat gaat dieper. Dat gaat niet over letterteekens-gebruik, maar over taal-gebruik.

Het Nederlandsche volk debatteert over letterteekens, maar het spreekt en stelt slecht. Natuurlijk moeten „vooral de examens, die onderwijsbevoegdheid geven“ het „doen“ — maar de motie spreekt toch van alle examens. En waarom zouden a.s. doktoren, dominee's, advocaten e. d. minder streng aan den taaltand moeten worden gevoeld dan a.s. onderwijzers en leeraren? Wie het woord in het openbaar gebruikt (gesproken of geschreven), moet dat met zorg doen.

Dezer dagen kwam me een teekenend staaltje onder de oogen. In een recensie — dus van iemand, die meent (of van wien „men“ meent), dat hij oordeelen kan over een boek; een werk, waar taalgebruik van groot belang is. De goede man, of liever: deze bevoegde beoordeelaar, schreef o.m.: „We brachten aangename, leerrijke uren door en de schrijver deed ons aan Mevr. Bosboom—Toussaint herinneren. Een historische roman had altijd onze attractie.“

Die „leerrijke uren“ hebben bepaald geen betrekking gehad op „taal en stijl“, want zijn zin „doet ons herinneren“ aan onzin.

En zoolang „voorlichters“ op het gebied van lectuur nog dergelijke gedrochtelijke gewrochten durven schrijven en laten drukken en bladen, die toch een zekere „standing“ hebben op te houden, zulk fraais in hun kolommen opnemen, zoolang is het „stellen van strenge eischen“ — niet alleen op „alle examens“ — even goed „noodig“ als „nodig“.